

ACTIVITEITENVERSLAG 2024

Inhoudstafel

1. Voorwoord

2. Markante feiten in 2024

- 2.1. Belgisch voorzitterschap van de EU: coherent en hervormend beleid voor duurzame ontwikkeling
- 2.2. De vragen om hulp van landen in crisissituaties zijn niet onbeantwoord gebleven
- 2.3. Klimaat en leefmilieu bleven centraal staan
- 2.4. België beschikt over een tweede Nationaal actieplan “Ondernemingen en Mensenrechten”

3. Activiteiten van de ICDO

- 3.1. Opdrachten van de ICDO
- 3.2. De leden van de ICDO
- 3.3. Activiteiten van de ICDO

4. Beleid van de federale overheidsdiensten om bij te dragen tot een duurzame ontwikkeling

- 4.1. Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO)
- 4.2. SDG's as compass

5. Lijst met Afkortingen

1. Voorwoord

Voor de federale overheidsdiensten was 2024 een druk jaar, waarvan de eerste zes maanden in teken stonden van het Belgisch voorzitterschap van de EU. Zonder dat dit altijd werd vermeld, gingen veel evenementen die in het kader hiervan werden georganiseerd over thema's die verband houden met de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals - SDG's). Zoals je in het volgende hoofdstuk zal lezen, is er ook aandacht voor de SDG's in het programma. Er worden met name pistes verkend om de Agenda 2030 sneller uit te voeren.

Dit jaar werden ook grote projecten binnen werkgroepen van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) afgerond of opgestart:

- met de goedkeuring door de regering van het tweede nationaal actieplan Ondernemingen en Mensenrechten in april kwam er een einde aan het werk dat de werkgroep Maatschappelijke Verantwoordelijkheid de afgelopen twee jaar had verricht;
- de identificatie van strategische maatregelen om de circulariteit en de duurzaamheid van de aankopen van de federale overheid te beïnvloeden, is een van de grote bekommernissen van de werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten;
- de opstart van de werkzaamheden om een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) uit te werken, zoals wettelijk vereist is voor het einde van elke legislatuur, valt onder de verantwoordelijkheid van de werkgroep Federale Strategie.

In hoofdstuk 3 van dit verslag kom je meer te weten over de opdrachten en verwezenlijkingen van deze verschillende werkgroepen. Je kan je ook verdiepen in de activiteitenverslagen van de cellen Duurzame Ontwikkeling van de federale overheidsdiensten in het compilatiedocument bij deze publicatie.

Veel leesplezier,

Dieter Vander Beke, Voorzitter van de ICDO

2. Markante feiten in 2024

In dit hoofdstuk zetten we enkele van de belangrijkste acties op een rij die de federale overheidsdiensten in 2024 hebben uitgevoerd en die hebben bijgedragen tot een duurzame ontwikkeling.

2.1. Belgisch voorzitterschap van de EU: coherent en hervormend beleid voor duurzame ontwikkeling

Tijdens zijn dertiende voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie coördineerde België niet alleen de werking van de instelling, maar organiseerde ons land ook meer dan 530 informele en 2 000 formele vergaderingen.

Tijdens dit semester heeft het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) in samenwerking met zijn partners verschillende acties ondernomen om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Het doel van deze relevante initiatieven in de context van de werkgroep “Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling” (Working Party on the 2030 Agenda for Sustainable Development) is om invloed uit te oefenen tijdens de volgende Europese legislatuur en een coherenter en transformerender duurzame-ontwikkelingsbeleid te bevorderen.

- **Initiatieven binnen de Working Party Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling**

De “[Working Party Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling\(link is external\)](#)” is een capital-based voorbereidende Working Party van de Raad van de Europese Unie die een breed mandaat heeft om duurzame ontwikkeling op te volgen. Vertrekkend vanuit dit mandaat, heeft België drie werkstromen ontwikkeld:

- Een gemeenschappelijke EU-aanpak in multilaterale fora: De eerste werkstroom richtte zich op de gemeenschappelijke belangrijkste politieke boodschappen van de EU voor het “[2024 High-Level Political Forum voor Duurzame Ontwikkeling](#)” te waarborgen. België zorgde er ook voor dat de werkgroep op de hoogte werd gehouden van andere VN-processen zoals de “[Summit of the Future](#)”.
- Beleidscoherentie : Het FIDO heeft ook geprobeerd om de silo’s in het Europees beleid te doorbreken door samen te werken met andere werkgroepen zoals WP [ENVI](#), WP [CODEV-PI](#) en WP [IEI](#). Rechtvaardige Transitie was het centrale thema, met als hoogtepunt de [Europese Conferentie voor een Rechtvaardige Transitie](#) in maart 2024.
- Vooruitblik naar de volgende legislatuur: Binnen de derde werkstroom wierp het FIDO een blik op de volgende legislatuur door de strategic foresight te introduceren in de Working Party Agenda 2030. Zo heeft de Europese Commissie het [Strategic foresight rapport 2023](#), het EU wide strategic foresight network en het [ESPAS rapport](#) gepresenteerd.

- **Lancering van een ‘Voluntary Taskforce’**

Verder heeft het FIDO ook een Voluntary Taskforce (VTF) gelanceerd met als doel om concrete aanbevelingen te formuleren over hoe Beleidscoherentie voor Duurzame Ontwikkeling (PCSD) te bevorderen op EU-niveau. De respons op dit initiatief was enthousiast. Op dit moment zijn er tien lidstaten die deelnemen aan de VTF. Zij zullen worden bijgestaan door experts waaronder van de OESO.

- **Evenementen rond duurzame ontwikkeling**

Parallel met de werkzaamheden binnen de Working Party Agenda 2030, heeft het FIDO vanuit het Belgisch voorzitterschap ook andere initiatieven gelanceerd. Dit gebeurde voornamelijk via een Europese uitwisselingsassociatie voor ambtenaren en experts: het ([European Sustainable Development Network-ESDN](#)). Zo organiseerde het FIDO in samenwerking met het ESDN en het EESC de jaarlijkse conferentie van het netwerk: «[Upgrading Europe: Building Transformative Policies to Reach the Sustainable Development Goals](#)». Het FIDO speelde ook een sleutelrol in de [VNR Peer Review Workshop](#) die het ESDN organiseerde met collega's uit het Waalse Gewest om na te denken over hoe landen hun vrijwillige rapportage over hun nationale SDG-prestaties eerlijk en kwalitatief kunnen beoordelen. Een laatste activiteit was de Europese conferentie «[On track to 2030? Delivering on the Sustainable Development Goals in the EU](#)», georganiseerd door de Belgische minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal Zakia Khattabi en Europees commissaris voor Economie Paolo Gentiloni. Dit evenement riep de verschillende Europese overheden en stakeholders, van alle niveaus, op tot sneller handelen om de SDGs te behalen, en reikte inzichten aan om hierin te slagen.

Je vindt meer informatie over [de aanpak van duurzame ontwikkeling tijdens het Belgisch voorzitterschap van de EU](#) op de website van het FIDO.

Tijdens het Belgisch voorzitterschap van de EU vonden nog heel wat andere evenementen plaats, onder meer die die de federale overheidsdiensten (FOD's) hebben georganiseerd. Ze staan vermeld in de activiteitenverslagen van de cellen voor Duurzame Ontwikkeling, die bij dit verslag zijn gevoegd.

2.2. De vragen om hulp van landen in crisissituaties zijn niet onbeantwoord gebleven

- De hulp van België aan Oekraïne is niet alleen gericht op zijn oorlogsinspanningen. In 2024 nam deze steun verschillende vormen aan. Denk maar aan het Be-Relieve-programma voor de duurzame wederopbouw, onder leiding van het agentschap Enabel. Dit programma is gericht op domeinen als energie en circulaire bouw, gezondheid en sociale bescherming, onderwijs, competentieontwikkeling en werkgelegenheid. België bood ook steun in de vorm van financiering van programma's ter ondersteuning van de burgerbevolking.
- De dienst B-FAST (Belgian First Aid and Support), beheerd door de FOD Buitenlandse Zaken en de FOD Volksgezondheid, werd herhaaldelijk gemobiliseerd op vraag van landen in crisissituaties. In 2024 verleende B-FAST bijstand aan Libanon, Rwanda, Polen, Tsjechië, de DRC, de Republiek Congo, Egypte, Mayotte en Gaza.

Alle federale overheidsdiensten die aan deze operaties hebben meegewerkt, waaronder Defensie en Buitenlandse Zaken, hebben op die manier bijgedragen aan verschillende SDG-targets, onder meer doelstelling 16.6.

2.3. Klimaat en leefmilieu bleven centraal staan

- In maart keurde de Ministerraad het mechanisme goed voor de [opvolging van het federale klimaatbeleid](#) via roadmaps, voortgangsverslagen en een samenvattend verslag.
- In april publiceerde het Belgisch Staatsblad het [koninklijk besluit betreffende de oprichting van de Wetenschappelijke Klimaatraad](#), een onafhankelijk orgaan bestaande uit vijf tot zeven experts dat belast is met de opvolging en de evaluatie van het klimaatbeleid van België.
- Sinds september [verbiedt België de export van "dirty diesel", sterk veruilende fossiele brandstoffen](#), naar landen buiten de Europese Unie (EU) of de Europese Economische Ruimte (EER). Deze producten zijn hoofdzakelijk bestemd voor het Afrikaanse continent en bevatten te hoge niveaus van zwavel, mangaan en/of benzeen, wat schadelijk is voor de gezondheid en het milieu.
- In oktober heeft België deelgenomen aan de [COP 16 over biodiversiteit in Cali](#), Colombia. De deelnemers werkten vooral rond de implementatie en financiering van het Kunming-raamwerk voor biodiversiteit ([Global Biodiversity Framework – GBF](#)), en rond het 30X30-initiatief, waarbij 196 landen zich ertoe hebben verbonden om tegen 2030 30% van de oceanen en het land in de wereld te beschermen.
- In november nam België deel aan de [COP 29](#), de klimaattop die werd gehouden in Bakoe, Azerbeidzjan, met als hoofdthema klimaatfinanciering voor ontwikkelingslanden.

- In december [keurde de Ministerraad het koninklijk besluit betreffende de oprichting van het Centrum voor Risicoanalyse van Klimaatverandering](#) (CERAC) goed. De oprichting van dit centrum is dus in een regelgevende tekst verankerd. Het CERAC, dat werd opgericht na de zware overstromingen die België in 2021 troffen, heeft als doel bij te dragen tot de verbetering van de veerkracht van de Belgische samenleving ten aanzien van de risico's met betrekking tot de klimaatverandering en, bij uitbreiding, alle planetaire grenzen.

De federale organisaties die betrokken zijn bij deze verschillende initiatieven hebben hun bijdrage geleverd aan SDG's 3, 13, 14 en 15.

2.4. België beschikt over een tweede Nationaal actieplan “Ondernemingen en Mensenrechten”

In april 2024 heeft de Ministerraad zijn goedkeuring verleend voor het tweede [Nationaal actieplan \(NAP\) ‘Ondernemingen en Mensenrechten’](#) voor de periode 2024-2029. Dit plan is van toepassing op:

- enerzijds Belgische ondernemingen die in België en/of in het buitenland actief zijn;
- en anderzijds internationale ondernemingen die in België actief zijn.

Via de acties in het NAP worden deze actoren aangemoedigd en ondersteund met respect voor en bevordering van de mensenrechten. Meer informatie over het opmaakproces en de inhoud van dit plan vind je in hoofdstuk 3 van dit verslag.

Dit plan wil tegemoetkomen aan de talrijke uitdagingen van SDG's 1, 3, 5, 8, 10 en 16.

3. Activiteiten van de ICDO

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de opdrachten, de leden en de activiteiten van de ICDO van 2024.

3.1. Opdrachten van de ICDO

De ICDO is belast met de voorbereiding en de coördinatie van de opvolging van de acties van de federale overheidsdiensten op het gebied van duurzame ontwikkeling.

De commissie heeft conform de wet eveneens de opdracht:

- Om sporen en mogelijkheden aan het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en thema's aan het Federaal Planbureau voor te stellen in het kader van hun takenpakket, vastgelegd in de [wet duurzame ontwikkeling \(05/05/1997\)](#) en toe te zien op hun goede afwikkeling;
- Om het verslag van de leden te coördineren, dat ze moeten opstellen 18 maanden voor het einde van het lopende Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO);
- Om het voorontwerp van FPDO en het ontwerp van FPDO voor te bereiden;
- Om een voorstel te formuleren aangaande de modaliteiten van de volksraadpleging over het voorontwerp van FPDO.

3.2. De leden van de ICDO

De ICDO is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle federale overheidsdiensten en van het ministerie van Defensie. De Gewesten en Gemeenschappen worden eveneens uitgenodigd om een lid aan te duiden. Het Federaal Planbureau, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, en de openbare instellingen voor Sociale Zekerheid (OISZ) worden vertegenwoordigd in de ICDO. Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) neemt het secretariaat en het voorzitterschap waar.

De vernieuwing van het mandaat van de leden van de ICDO die de federale overheidsdiensten vertegenwoordigen, voor een periode van 5 jaar, is gebeurd met de publicatie van het [koninklijk besluit van 17 maart 2021](#) betreffende het ontslag en de benoeming van bepaalde leden. Het mandaat van de vertegenwoordigers van de Gewesten en Gemeenschappen werd vernieuwd met de publicatie van het [Koninklijk Besluit van 7 april 2023](#).

De onderstaande samenstelling is de officiële samenstelling op 31 december 2024. De vervangers beëindigen de mandaten van hun voorgangers.

Voorzitter:

Dieter VANDER BEKE

Secretarissen:

- Marie-Line GABRIEL;
- Cédric VAN DE WALLE.

Leden vertegenwoordigers van de FOD's, POD's en het ministerie van Defensie:

- Arthur NYS, vertegenwoordiger van Kanselarij van de Eerste Minister; plaatsvervang.st.er: - ;
- Myriam BOUVEROUX, vertegenwoordigster van de FOD Beleid en Ondersteuning; plaatsvervanger: Arvid GLORIEUX;
- Moussa RADI, vertegenwoordiger van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking; plaatsvervanger: Nicolaas BUYCK ;
- Sophie DELVAUX, vertegenwoordigster van de FOD Binnenlandse Zaken; plaatsvervanger: Vincent MAIROLT ;
- Karine TURLOOT, vertegenwoordigster van de FOD Financiën; plaatsvervanger: Viviane DE COCQ ;
- Dario SCHOLLAERT, vertegenwoordigster van de FOD Mobiliteit en Vervoer; plaatsvervanger: - ;

In de loop van het jaar is Brecht VERCRUYSE benoemd om het mandaat van dhr.Schollaert af te maken.

- Haoua IBRA KAKA, vertegenwoordigster van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg; plaatsvervanger: Amaury VANDEN HOUWE ;
- Géraldine ELFATHI, vertegenwoordigster van de FOD Sociale Zekerheid; plaatsvervanger: Julie DELFORGE ;
- Marielle SMEETS, vertegenwoordigster van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu; plaatsvervanger: Pol GERITS;
- Francisco VINCENT, vertegenwoordiger van de FOD Justitie; plaatsvervanger: : Vicky VAN DER LINDEN;
- Maria Eugenia BARDARO, vertegenwoordigster van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie; plaatsvervanger: Frans VAN LAER;
- Hannes DE REU, vertegenwoordiger van de Ministerie van Defensie; plaatsvervang.st.er: - ;
- Jean-Marc DUBOIS, vertegenwoordiger van de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie; plaatsvervanger: Philippe FRINGS;
- Vinciane DEBROUWER, vertegenwoordigster van de POD Wetenschapsbeleid; plaatsvervanger: Maaïke VANCAUWENBERGHE;

Vertegenwoordigers van de gemeenschaps - en gewestregeringen:

- Bert LELIEVRE en Nancy MATTHYS,, vertegenwoordig.st.er van de Vlaamse Regering;
- Emilie VAN DE WEYER en Achim ARETZ, vertegenwoordig.st.er van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap;
- Natacha ZUINEN en Valentine VAN GAMEREN, vertegenwoordigsters van de Regering van het Waalse Gewest;
- Pierre MOUREAUX en Elie DIAMENT, vertegenwoordigers van de Regering van de Franse Gemeenschap; **In 2024 traden Pierre Moureaux en Elie Diament af en hun vervangers werden niet officieel aangewezen.**
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft geen vertegenwoordig(st)er aangewezen.

Waarnemers:

- Patricia DELBAERE, vertegenwoordigster van het Federaal Planbureau;
- Lauren BRUFFAERTS, vertegenwoordigster van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen;
- Jean-Marc VANDENBERGH et Françoise THIELEMANS, vertegenwoordiger/-ster van de Openbare Instellingen voor Sociale Zekerheid (OISZ).

Aan het begin van elk kalenderjaar moet de ICDO zijn bureau samensstellen. De wet voorziet in maximaal twee vice voorzitters, één voor elke taalkundige rol. Begin dit jaar ontving het secretariaat de kandidatuur van Myriam Bouveroux. Vinciane Debrouwer stelde haar kandidatuur voor tijdens de plenaire vergadering van maart 2024. Hun kandidaturen werden tijdens de zitting unaniem goedgekeurd.

3.3. Activiteiten van de ICDO

3.3.1. Het Secretariaat

Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) verzorgt het secretariaat van de ICDO en de werkgroepen. Elk jaar brengt het secretariaat van de ICDO verslag uit over de activiteiten van de ICDO.

3.3.2. De plenaire vergaderingen

In 2024 kwamen de leden van de ICDO vijf keer samen tijdens een plenaire vergadering: op 8 februari, 26 maart, 27 juni, 17 september en 17 december. De plenaire vergaderingen werden in sommige gevallen in hybride vorm gehouden. De belangrijkste punten die tijdens die vergaderingen zijn besproken, worden hieronder toegelicht.

1. Bijdragen tot de uitvoering van de Agenda 2030

De uitvoering van de SDG's op federaal niveau vormt de rode draad van de vergaderingen van de ICDO.

- **Presentatie van het 12e verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting:** Mélanie Joseph en David de Vaal hebben het laatste verslag over «De financiële dimensie van armoede» voorgesteld, dat eind 2023 werd gepubliceerd. Ze legden uit dat 13,2% van de Belgische bevolking risico loopt op monetaire armoede (AROP-indicator) en dat 18,7% risico loopt op armoede of sociale uitsluiting (AROE-indicator). Ze bespraken het risico op armoede in verband met inkomen, de stijgende levensduurte, selectieve maatregelen voor bijkomende financiële ondersteuning, overmatige schuldenlast, de financiële gevolgen van de digitalisering van diensten en geld, en het gebrek aan effectieve toegang tot sociale rechten. Elk thema gaat vergezeld van aanbevelingen. Het [verslag over de financiële dimensie van armoede](#) is te downloaden de website van het steunpunt.
- **Presentatie van het 3e NEHAP (Nationaal Actieplan Leefmilieu-Gezondheid):** [NEHAP3](#) (2023-2029) werd op 8 januari 2024 aangenomen in het kader van de Gemengde Interministeriële Conferentie Leefmilieu-Gezondheid (GICLG). Het berust op acties die verband houden met de uitdagingen rond duurzame ontwikkeling. Marielle Smeets presenteerde de grote lijnen. In dit plan komen acht thema's aan bod:
 - De veerkracht van gezondheidssystemen;
 - Een duurzaam koolstofarm gezondheidssysteem;
 - De monitoring van exotische muggen;
 - De monitoring van andere ziektevectoren (teken);
 - Chemische Risicobeoordeling – PARC (Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals);

- Nationaal actieplan hormoonverstoorders (NAPED);
 - Ozon en Hitteplan;
 - Opleiding gezondheidsprofessionelen.
-
- **Presentatie van een metapaper over sociale bescherming en klimaatverandering:** Koen Vleminckx is adviseur-generaal bij de FOD Sociale Zekerheid. Hij schreef een metapaper waarin hij onderzoekt in welke mate het arbeidsmarktbeleid en de socialezekerheidsstelsels mensen kunnen beschermen en voorbereiden op de sociale en economische schokken van de klimaatverandering. Het thema is erg inspirerend voor het werk dat de ICDO nog voor het einde van dit jaar zal beginnen met het oog op de voorbereiding van het nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Deze metapaper werd gepubliceerd op de website van de FOD Sociale Zekerheid: «[Klimaatverandering: hoe kunnen sociale bescherming, arbeids- en werkgelegenheidsmaatregelen aanpassing en matiging ondersteunen?](#)»
 - **Presentatie van het project «BiodiversiScape» en de campagne «Maai Mei Niet»:** Goele Drijkoningen en Sabine Wallens, van de DG Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, stelden de acties voor die werden uitgevoerd in samenwerking met 4 partners (de NMBS, Infrabel, de Regie der Gebouwen en Defensie) in het kader van het programma «[BiodiversiScape](#)». Het doel van het programma is om de biodiversiteit op sites van de federale overheid te herstellen en te vergroten. Ze vroegen de leden van de ICDO ook om hun medewerking om de «Maai Mei Niet»-actie door te geven aan de juiste mensen op hun respectievelijke diensten. Het is de bedoeling dat de federale overheidsdiensten het goede voorbeeld geven.
 - **Presentatie van Cerac, zijn missies, analyses en lopende studies:** Het Centrum voor Risicoanalyse van Klimaatverandering (Cerac) houdt zich bezig met het analyseren van klimaat- en milieurisico's op middellange en lange termijn, met bijzondere aandacht voor de veiligheid en weerbaarheid van België. Het voert onafhankelijke risicoanalyses uit op nationale schaal, om de mate van blootstelling aan klimaat- en milieurisico's op middellange en lange termijn en de kwetsbaarheid van België te beoordelen. Dat omvat ook de analyse van de mogelijke gevolgen van de noodzakelijke transitie naar een duurzamere, koolstofarme samenleving. Op basis van die analyses bezorgt Cerac de Belgische beleidsmakers relevante informatie en aanbevelingen. Karim Sheikh Hassan, adjunct-directeur van Cerac, legde aan de leden van de ICDO het werk uit rond de eerste risicoanalyse met betrekking tot de klimaatproblematiek en het verlies van biodiversiteit in België. Dat initiatief speelt in op de zorgen die zijn uitgedrukt in de [Nationale Veiligheidsstrategie](#), specifiek die over het welzijn van de bevolking, de economische stabiliteit en de natuur.

Alle informatie is beschikbaar op de site www.cerac.be.

- **Presentatie van de resultaten van de 3e Gap Analysis:** In de loop van 2024 gaf het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling de opdracht voor een 3e Gap Analysis, om voort te bouwen op de in 2017 en 2021 gestarte aanpak. De studie bestaat uit twee delen:
 - De analyse en evaluatie van het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) door de federale overheid. Het lijkt erop dat ondanks alle inspanningen die al zijn geleverd en de doelstellingen die al zijn bereikt, er nog een lange weg te gaan is. Slechts 42% van de targets werd gevalideerd en sommige daarvan werden in de loop van de jaren bijgesteld.
 - De vaststelling van de indirecte impact van ons intern en extern beleid op de ontwikkeling van andere landen, de zogenaamde spillovers. In dit opzicht levert de studie een kwalitatieve evaluatie van de verschillende types van spillover in België. De bestaande analyses duiden op grote uitdagingen om negatieve spillovers te beperken. Die uitdagingen hebben vooral betrekking op de milieu- en sociale gevolgen van de internationale handel en het beleid inzake overheidsfinanciën.

Deze [3e Gap Analysis](#) werd toevertrouwd aan het IDEA, IDO en Route 2030 consortium. Ze werd in het najaar van 2024 afgerond en gepubliceerd op de website van de ICDO.

2. Opvolging van de instrumenten van de wet

Tijdens de plenaire vergaderingen werden de activiteiten van de werkgroepen en de ontwikkeling van de instrumenten van de wet betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling stipt opgevolgd.

- **Presentatie van de stand van zaken van de uitvoering van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO):** Het Federaal Planbureau, door de wet op duurzame ontwikkeling belast met een evaluatiefunctie, heeft de uitvoering van de 239 maatregelen van het FPDO geanalyseerd. Begin 2024, halverwege het plan, was 50% van de maatregelen geïmplementeerd, 22% in voorbereiding, 2% in monitoring, 25% zonder gevolg gebleven en 1% niet gedocumenteerd. De taskforce DO van het FPB stelt vast dat de federale regering in vergelijking met het voorgaande jaar vooruitgang heeft geboekt bij de uitvoering van het plan, maar om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te bereiken, moet het volgende FPDO ambitieuzer zijn en moeten de SDG's als leidraad dienen voor alle beleidslijnen.
- **Presentatie van het nieuw federaal rapport DO:** Onder de titel «[De SDG's tegen 2030 realiseren: de tijd dringt](#)», evalueert het federale rapport over duurzame ontwikkeling 2024 de vooruitgang van ons land in de richting van de 17 SDG's. De taskforce DO van het Federaal Planbureau heeft de evolutie van 51 indicatoren van duurzame ontwikkeling onderzocht. Het rapport toont aan dat als de huidige trends aanhouden, België tegen 2030 minder dan een derde van die doelstellingen zal bereiken.
 - Voor de 26 indicatoren met een cijferdoel, zouden 7 indicatoren dit cijferdoel bereiken door de huidige trends te verlengen, terwijl 19 indicatoren dit cijferdoel naar verwachting niet zullen halen.

- Voor de 25 indicatoren zonder cijferdoel, evolueerden 9 indicatoren tussen 2000 en 2022 in de richting van hun doelstelling, terwijl er 2 in de tegenovergestelde richting evolueerden. Voor de overige 14 indicatoren is de evolutie stabiel of schommelend. Het rapport over de [Indicatoren van duurzame ontwikkeling](#) van februari 2024 is beschikbaar op www.indicators.be.
 - **Goedkeuring van de beleidsnota van de werkgroep «Federale strategie»:** De wet DO bepaalt dat de nieuwe regering na haar installatie een termijn van 12 maanden heeft om een nieuw FPDO aan te nemen. Om aan dat tijdschema te voldoen, werd de werkgroep «Federale strategie» van de ICDO terug opgestart. Na een aantal vergaderingen met vertegenwoordigers van de federale overheidsdiensten heeft de werkgroep een beleidsnota uitgewerkt waarin het proces voor het opstellen van het volgende plan en de inhoud ervan worden uiteengezet. Er werd beslist om de eerste fase te lanceren: het opstellen van een nota waarin de maatschappelijke thema's worden vastgesteld waarop het volgende Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling moet inspelen. Voor concrete acties uit te gaan werken, zou de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) graag een politieke validatie zien van de belangrijkste maatschappelijke kwesties die moeten worden aangepakt. Zie het activiteitenverslag 2024 van de werkgroep «Federale strategie».
- ### 3. Andere initiatieven
- **Duurzame ontwikkeling centraal tijdens het Belgische voorzitterschap van de EU:** Het werkprogramma van de voorbereidende groep van de Raad van de EU die belast is met het opvolgen van de dossiers in verband met de Agenda 2030 werd begin dit jaar onthuld aan de leden van de ICDO. Dat draaide rond 3 pijlers:
 - Een gemeenschappelijke benadering binnen multilaterale fora: dit omvat het voorbereiden van de belangrijkste politieke boodschappen voor het HLPF van 8 tot 13 juli 2024, het verbeteren van de beleidssamenhang met de WP CODEV-PI en de WPIEI (Global&CC), en het monitoren van en bijdragen aan het voorbereidingsproces voor de VN-Top van de Toekomst (22-23 september 2024) met de WP CONUN;
 - Een coherente benadering: met betrekking tot beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling is het doel de bestaande inspanningen rond PCSD te monitoren en de kennis over en het begrip van PCSD te verbeteren. Wat transformatief beleid betreft, zijn de doelstellingen het aanpakken van langetermijntrends en hun effecten op de SDG's (bijv. Strategisch prognoseverslag), het werken aan belangrijke aanknopingspunten voor het benutten van interconnecties (bijv. rechtvaardige transitie) en het organiseren van de ESDN-conferentie op 5 en 6 juni 2024;
 - Een nieuwe legislatuur: het aangrijpen van de volgende Europese legislatuur om onze bijdrage te vernieuwen, de integratie van de SDG's in het hart van de politieke agenda van de EU voort te zetten en de EUVR te gebruiken om hiaten vast te stellen en het debat aan te wakkeren.

- **De organisatie die verantwoordelijk is voor het Belgische voorzitterschap van de EU:** Er zijn verschillende instrumenten ontwikkeld om te komen tot een verantwoordelijke organisatie van het voorzitterschap. De Stuurgroep (SGP) van de Task Force EU2024, die verantwoordelijk was voor de coördinatie van het Belgisch Voorzitterschap, keurde het [Duurzaamheidscharter](#) in 2023 goed. Dat document werd in een specifieke werkgroep opgesteld op verzoek van Buitenlandse Zaken en is gepresenteerd aan de Operationele Groep van de Task Force EU2024. Het Charter bevat verplichte verbintenissen en aanbevelingen. Er was echter geen overeenstemming over een rapporteringsmechanisme. Het FIDO heeft hulpmiddelen ontwikkeld die gebruikt kunnen worden als checklist bij het voorbereiden van evenementen. Het gaat om ofwel een checklist in Excel-formaat (die geen score geeft), of een webformulier van de online tool <https://evenementdurable.belgium.be/nl>.
- **De toekomst van het FIDO:** Tijdens de begrotingsbesprekingen eind 2023 ontving het FIDO een verhoging van zijn financiering, waardoor het bestaande team kan worden versterkt en een nieuwe cel kan worden opgericht voor de ontwikkeling van expertise op het gebied van kritieke grondstoffen.
- **De klimaatstrategie van Defensie:** Hannes De Reu, die binnen de ICDO Defensie vertegenwoordigt, laat de andere leden weten dat de [klimaatstrategie](#) van zijn ministerie beschikbaar is op de website.
- **De Science4Policy-projectoproep van Belspo:** Belspo heeft een nieuw onderzoeksprogramma gelanceerd onder de naam «Policy4Science & Science4Policy». De projectoproep voor het deel Science4Policy werd op 25 juni gelanceerd. De projecten zijn gericht op het verkrijgen van academische ondersteuning om de analytische capaciteit binnen federale departementen te versterken of om wetenschappelijk bewijs te leveren ter ondersteuning van federaal beleid. Maaïke Vancauwenberghe, Emma Moerman en Chloé Rogiers hebben de thema's en mechanismen van deze projectoproep voorgesteld aan de leden van de ICDO.

3.3.3. De werkgroepen

A. Werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten

Opdrachten

Meer informatie over de [opdrachten van de WG “Duurzame Overheidsopdrachten”](#) op de ICDO-website.

Activiteiten 2024

1) Werkzaamheden van de ICDO Werkgroep “Maatschappelijk verantwoorde (duurzame) overheidsopdrachten”

De werkgroep heeft vergaderd op 12 april 2024 met betrekking tot komende Europese regelgeving die relevant is voor groene en duurzame overheidsopdrachten (zie punt 2 hieronder) en de organisatie rond het Europees *Procurement Monitor Report* (zie verder punt 3 hieronder).

Eind december 2024 werden tevens voorbereidingen getroffen voor de organisatie van de herzieningen van de Europese richtlijnen overheidsopdrachten.

2) Europese ontwikkelingen in het kader van duurzame aankopen

Op 28 februari 2024 heeft DG Leefmilieu van de Europese Commissie toelichting gegeven bij de Europese regelgeving inzake groene en duurzame overheidsopdrachten. Verschillende experts van het federale en regionale niveau waren aanwezig op het overleg.

Eén van de punten betrof het toekomstig mandaat van de GPP Advisory Group, vooral met het oog op de opmaak van toekomstige *implementing en delegated acts* door de Europese Commissie. Deze groep met vertegenwoordigers van de 27 lidstaten werd in 2006 opgericht met het primaire doel om Green Public Procurement (GPP) te promoten in de EU. De Europese Commissie (EC) onderzoekt daarom het huidige regelgevend kader (vooral met betrekking tot *voluntary and mandatory* GPP) en de (toekomstige) werkzaamheden van GPP Advisory Group.

De Commissie vroeg de experts van de verschillende lidstaten om feedback te geven bij de Europese discussie van 28 februari 2024. De op de vergadering aanwezige vertegenwoordigers van Vlaanderen, Brussel Leefmilieu, Service Public Wallonie en FIDO hebben daarop informeel argumenten verzameld en die op 5 maart doorgestuurd naar de Europese Commissie.

De Europese Commissie heeft verder een herziening van de richtlijnen overheidsopdrachten aangekondigd. Eind december 2024 werden voorbereidingen getroffen door de FOD Kanselarij en door het FIDO om de gepaste organen te vinden die bijdragen zouden kunnen leveren aan de voorafgaande publieke consultatie.

3) Organisatie rond het Europees Procurement Monitor Report

Het Comité inzake het bestuur van overheidsopdrachten en concessies overlegde op 29 maart 2024 met het oog op de opmaak van de Belgische bijdrage aan het *Procurement Monitoring Report Template. In view of the Member States' reporting process under the Directives 2014/23/EU, 2014/24/EU and 2014/25/EU*. Voor de eerste twee versies van dat rapport werd het hoofdstuk 'strategic procurement' tijdens de afgelopen jaren gecoördineerd vanuit de ICDO werkgroep "Duurzame overheidsopdrachten". Voor het 2024-rapport werd ervoor gekozen om de coördinatie vanuit het Comité te organiseren.

4) Studieopdrachten rond duurzame aankopen bij de federale overheid

In 2023 hebben de beleidscellen van de Minister voor Ambtenarenzaken en de Minister voor Duurzame Ontwikkeling twee studies opgestart rond het in kaart brengen en formuleren van beleidsaanbevelingen inzake:

1. circulariteit in aankopen bij de federale overheid;
2. de ecologische en sociale impact van het gebruik van ICT-materiaal dat aangekocht of geleased wordt door de federale overheid.

Verschillende federale departementen werden betrokken bij de twee onderzoeken. Het eerste onderzoek heeft een set van 36 beleidsmaatregelen opgeleverd waarvan er 7 prioritair zijn. De tweede studie heeft 8 beleidsaanbevelingen opgeleverd.

De studies met de verschillende beleidsaanbevelingen werden afgewerkt in oktober 2024.

5) Vormingen rond duurzame aankopen

In 2023 werd door de ICDO werkgroep duurzame aankopen onderzocht welke vormingsinitiatieven en evenementen er de afgelopen jaren werden georganiseerd m.b.t. duurzame aankopen op het federale, gewestelijke en lokale niveau. De resultaten [van deze studie tonen dat het aandeel aan evenementen rond duurzame aankopen in België sinds 2011 fors gestegen is](#).

Binnen de drie gewesten bestaan er ondersteunende diensten of help-desks die aankopers bijstaan bij het integreren van duurzame aspecten in overheidsopdrachten. Op federaal niveau bestaat zo'n ondersteuning tot nog toe niet. Op federaal niveau wordt wel een meer algemene vorming rond duurzame aankopen verzorgd door FIDO (duurzame ontwikkeling en aankopen) en de FOD sociale Zekerheid (voor het beperkte luik rond sociale dumping) in het kader van het basistraject aankoper aangeboden door OFO. Deze vormingen werden georganiseerd op 21 & 28 maart 2024 evenals op 11 & 14 oktober 2024. Zulke vormingen verduidelijken het beleid en regelgeving inzake duurzame aankopen en gaan in op het instrumentarium rond sociaal verantwoorde, milieuvriendelijke en innovatieve aankopen.

6) Overheidsopdrachten en Human Rights due diligence

Het Federaal Plan voor Duurzame ontwikkeling vermeldt onder rubriek 3.2.6. het bestuderen van mogelijkheden om *Human Rights due diligence* te integreren in overheidsopdrachten en publieke-private partnerschappen. Het FIDO heeft daartoe twee initiatieven genomen:

- a) In 2024 werd verder ondersteuning geboden voor de uitbouw van een *Low Emissions Vehicle (LEV) Program* van Electronics Watch, lopende over de jaren 2022, 2023 en 2024. Dit initiatief kadert tevens in de federale Omzendbrief 307 septies - Verwerving (aankoop, huurkoop, huur en lease) van schone (emissieloze) voertuigen die ingeschreven zijn in België. In art. 7 van deze Omzendbrief wordt gewezen op het streven naar voldoende transparantie in de toevoerketen van de batterijensector voor de verwerving van wagens voor de federale overheid. In 2022 onderzocht de stuurgroep van het *(LEV) Program* gegevens van grote Europese overheidsaankopers. In 2023 stond de bevraging van en de dialoog met wagenleveranciers op het programma. In 2024 en 2025 zal het programma zelfstandig door Electronics Watch verder uitgebouwd worden.
- b) Daarnaast heeft het FIDO, in samenwerking met het departement Rijkswaterstaat in Nederland, vanuit de werkzaamheden van het *Circulair and Fair ICT Pact*, verder uitvoering gegeven aan de “Transparantie werkgroep ICT”. Bij het netwerk zijn aankopers en beleidsmakers betrokken vanuit België, Nederland, Noorwegen, Spanje, Zwitserland, Italië, Zweden, Oostenrijk, Finland, UK en de Verenigde Staten.

7) Instrumentarium duurzame aankopen

Professionele aankoopexperten kunnen terecht op de [Gids voor Duurzame Aankopen](#) voor aanwijzingen om hun overheidsopdrachten circulair, innovatief, milieuvriendelijk, sociaal verantwoord te maken. Naast regelgevende en beleidsinformatie verwijst de gids ook naar goede praktijken, voorbeeldbestekken, labels, criteria en clausules. De gids bevat ook heel wat fiches, gebundeld per productgroep, die een hulp moeten zijn voor aankopers in de voorbereiding van hun bestek. De interesse voor dergelijke informatiefiches blijkt uit de **1,874** downloads in de periode 1 december 2023 en 1 december 2024.

In 2023 heeft het FIDO meegewerkt aan een urgentielijststudie i.s.m. de FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA). Deze studie had de prioritering van producten en diensten op het oog, die veel aangekocht worden bij de federale overheid en die belangrijk zijn vanuit het oogpunt van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Op basis daarvan werden een 40-tal categorieën met hoge prioriteit op gebied van duurzame ontwikkeling afgebakend. De publicatie van de studie is [hier](#) te vinden.

In 2024 werd gestart met het produceren van de informatiefiches op www.gidsvanduurzameaankopen.be voor de hoogst geklasseerde productgroepen uit deze urgentiestudie. In totaal werden 19 nieuwe fiches aangemaakt.

Meer informatie is te vinden op <https://www.gidsvoorduurzameaankopen.be/nl/urgentielijst-2023>

B. Werkgroep Maatschappelijke Verantwoordelijkheid

Opdrachten

Meer informatie over de [opdrachten van de WG “Maatschappelijke Verantwoordelijkheid”](#) op de ICDO-website.

Activiteiten 2024

De werkgroep «Maatschappelijke Verantwoordelijkheid» van de ICDO heeft de laatste hand gelegd aan het ontwerp van het tweede Nationaal Actieplan «Ondernemingen en Mensenrechten» en het voor overleg en goedkeuring aan de regering voorgelegd.

Na enkele maanden van politiek overleg werd het [tweede NAP “Ondernemingen en Mensenrechten” 2024-2029](#) uiteindelijk in april 2024 door de Ministerraad goedgekeurd.

Dit actieplan is een essentieel strategisch hulpmiddel dat

- enerzijds de omzetting van de UNGP's (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights – Richtsnoeren van de Verenigde Naties inzake ondernemingen en mensenrechten) in concrete projecten structureert, omkadert en faciliteert;
- anderzijds doeltreffend bijdraagt aan het verankeren van de maatschappelijke verantwoordelijkheid in de activiteiten van Belgische ondernemingen en organisaties die nationaal en/of internationaal actief zijn.

Na dit schakelmoment werd het werk van de WG MV on hold gezet voor de rest van 2024.

Ter herinnering: in 2011 heeft de VN-Mensenrechtenraad unaniem de [«UN Guiding Principles on Business and Human Rights»](#) bekrachtigd. Het gaat om richtsnoeren voor overheden en bedrijven. Deze principes zijn onderverdeeld in drie pijlers:

- I. de verplichting van de overheid om de mensenrechten te beschermen;
- II. de verantwoordelijkheid van ondernemingen om de mensenrechten te respecteren;
- III. de remediëring voor slachtoffers in geval van misdrijven en toegang tot doeltreffende beroepsmiddelen.

Op initiatief van de Europese Commissie en de Raad van Europa startte België met de ontwikkeling van een nationaal actieplan «Ondernemingen en Mensenrechten». Daarmee traden we in de voetsporen van onze buurlanden en andere Europese landen. Sinds juli 2017 beschikt België dus over [een eerste NAP «Ondernemingen en Mensenrechten»](#), opgesteld in overleg met de stakeholders. De werkzaamheden voor het opstellen van dit eerste NAP «Ondernemingen en Mensenrechten» vonden plaats in het kader van de [WG Maatschappelijke Verantwoordelijkheid](#) van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO), op vraag van en in samenwerking met CoorMulti “Mensenrechten”, het coördinatieorgaan rond internationaal mensenrechtenbeleid bij de FOD Buitenlandse Zaken. Het NAP «Ondernemingen en Mensenrechten» werd opgesteld onder het covoorzitterschap van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en de FOD Buitenlandse Zaken. De acties van het NAP zijn intussen allemaal geïmplementeerd. De brochure [«Ondernemingen en Mensenrechten in een notendop»](#) geeft een overzicht van de acties, de betrokken actoren, de thema's en de belangrijkste resultaten van de uitvoering van dit plan. Meer informatie over de tools, studies en rapporten die het FIDO heeft ontwikkeld om ondernemingen en organisaties te helpen het respect voor de mensenrechten te verankeren in hun manier van denken en handelen en hun beleid te sturen in de richting van duurzamere praktijken, vind je hier: [Tools, Studies en Rapporten FIDO/ICDO | FIDO](#).

C. Werkgroep Federale strategie

Opdrachten

Meer informatie over de [opdrachten van de WG “Federale strategie”](#) op de ICDO-website.

Activiteiten 2024

Eens de eenmalige projecten uit 2023 waren afgerond, kwam de werkgroep (WG) «Federale Strategie» in 2024 bijeen om het proces voor de uitwerking van een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) te lanceren. Vanaf de federale verkiezingen van juni 2024 begon, zoals bepaald in de [wet van 5 mei 1997](#), de timer immers te lopen. Deze wet stipuleert dat er een nieuw plan moet worden aangenomen uiterlijk één jaar na de installatie van een nieuwe regering. De WG, die belast is met deze opdracht, moet het proces en de inhoud van het volgende plan dus bepalen.

Ontwikkelingscyclus van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO)

Hiertoe heeft de werkgroep op 13 juni een eerste vergadering met zijn leden georganiseerd. In die vergadering werd eerst een presentatie gegeven van de voorlopige resultaten van de [derde gap analysis](#) die een consortium van onderzoekers heeft opgesteld. Vervolgens werden de grote lijnen van een oriëntatienota over de voorbereiding van het Plan besproken.

De leden van de werkgroep waren zich bewust van de noodzaak om rekening te houden met de evaluaties van de vorige plannen, alsook met de resultaten van de regeringsonderhandelingen. Daarom kozen ze voor een voorzichtige aanpak zonder al te veel in detail te gaan in de voorbereidingen. Ten eerste bepaalden ze de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen die op beleidsniveau moeten worden aangepakt opdat ze zouden worden gevalideerd. Vervolgens werden er enkel actievoorstellen opgesteld om het voorontwerp van Plan uit te werken en het proces te volgen zoals voorzien in de wet.

Deze aanpak is vastgelegd in de oriëntatienota voor de voorbereiding van het volgende plan, die werd voorgesteld tijdens de plenaire ICDO-vergadering op 27 juni. Op 12 juli werd er, overeenkomstig het proces dat binnen de WG werd afgesproken, een brief gestuurd naar de voorzitters van de directiecomités van de FOD's met de vraag om deze grote maatschappelijke uitdagingen tegen 13 september te identificeren.

In deze periode leverden 8 van de 14 federale overheidsdiensten en een andere federale organisatie die lid is van de ICDO een bijdrage:

- FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
- FOD Beleid en Ondersteuning; FOD Buitenlandse Zaken; Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
- FOD Binnenlandse Zaken;
- FOD Mobiliteit en Vervoer;
- FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg;
- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
- FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
- POD Wetenschapsbeleid;
- Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Op basis van deze bijdragen organiseerde de werkgroep op 19 september een tweede vergadering. De experts van de FOD's bespraken de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen en hebben geprobeerd om die in clusters samen te brengen. De voorzitter van de werkgroep formuleerde vervolgens een synthesevoorstel op basis van de debatten en de ontvangen fiches, waarbij de deelnemers aanvullingen konden doen indien nodig. Naar aanleiding van de ontvangen reacties vond er op 28 november een nieuwe vergadering van de werkgroep plaats. In deze vergadering preciseerden de leden de clusters, verduidelijkten ze de door de thema's bestreken gebieden en waakten ze erover dat alle uitdagingen erin werd opgenomen. Dit resultaat werd uitgeschreven in een synthesesnota, waarop deskundigen tot 13 december opmerkingen konden geven. Aangezien er binnen de werkgroep consensus werd bereikt, werd de nota op 17 december ter goedkeuring aan de plenaire ICDO-vergadering overgemaakt.

Voor de ICDO-leden zijn de volgende thema's prioritair:

- **Governance:** de federale administraties zijn zo georganiseerd dat ze kunnen voorkomen, beperken en zich kunnen aanpassen aan risico's (klimaat, epidemie, enz.) terwijl ze de coherentie tussen de verschillende overheidsbeleidslijnen verzekeren. Ze waarborgen de effectieve uitoefening van de mensenrechten en in het bijzonder de toegang tot overheidsdiensten (inclusief digitale diensten) om hun legitimiteit te versterken en de toenemende spanning tegenover de overheid tegen te gaan. Beleidsmaatregelen worden voorbereid op basis van wetenschappelijk bewijs, met aandacht voor cybersecurity en het beheersen van de ontwikkeling van artificiële intelligentie om desinformatie en het risico van democratische ontkenning tegen te gaan.
- **Internationaal:** de gespannen geopolitieke context betekent dat er rekening moet worden gehouden met nieuwe risico's en dat de capaciteiten moeten worden versterkt, zowel op het gebied van veiligheid als op het gebied van risicootpassing. Bovendien vereisen grensoverschrijdende kwesties, zoals energie of toeleveringsketens supranationale coördinatie. Tot slot moet bij deze internationale samenwerking rekening worden gehouden met het belang van een rechtvaardige transitie waarbij niemand wordt achtergelaten die niemand achter laat.
- **Innovatieve economische modellen:** consumptie- en productiepatronen worden getransformeerd met respect voor mensenrechten en planetaire grenzen in de hele waardeketen (inclusief hulpbronnen via bijvoorbeeld de circulaire economie). Dit zal het concurrentievermogen, de strategische autonomie en de veerkracht versterken. Creativiteit, ondernemerschap en investeringen (o.a. in energiesystemen) worden gestimuleerd. Productnormen en handhaving begeleiden deze transformaties en beschermen de consument.
- **Werkgelegenheid:** de economische dynamiek wordt ondersteund door een arbeidsmarkt die een toekomstgerichte visie ontwikkelt op competentiebehoeften (met name in opkomende beroepen die verband houden met duurzame technologische innovatie), de vele oorzaken van openstaande vacatures aanpakt en belemmeringen voor de toegang tot werk wegneemt. Deze dynamiek waarborgt de voorwaarden voor waardig werk (inclusief gezondheid op de werkplek) en draagt bij aan sociale cohesie.
- **Gezondheid:** een veerkrachtig gezondheidssysteem garandeert niet alleen een gezondheidszorgsysteem van hoge kwaliteit (toegang, enz.), maar pakt ook de determinanten van gezondheid aan, d.w.z. de factoren die de menselijke gezondheid rechtstreeks beïnvloeden, of het nu gaat om economische (arbeidsomstandigheden, commercieel aanbod, enz.), sociale (inclusie, levensstijl, enz.) of milieufactoren (lucht- en waterkwaliteit, enz.).

- Financiering: de transformatie naar duurzame ontwikkeling vereist een heroriëntatie van de financiële middelen, zowel publieke als private. Er kan een beroep worden gedaan op verschillende instrumenten (belastingen, Europese fondsen, enz.) om aan de maatschappelijke behoeften te voldoen.
- Voeding: de huidige voedingssysteem staat onder toenemende druk. Enerzijds zorgen de milieucrisis voor een daling van de productie en anderzijds zorgt de bevolkingsaagroe en veranderende voedingspatronen voor een toenemende vraag naar voedsel. Bovendien is het huidige voedingsaanbod niet bevorderlijk voor gezonde en evenwichtige voedingsgewoonten, wat bijdraagt tot de prevalentie van overgewicht, obesitas en niet-overdraagbare aandoeningen die een zeer zware last leggen op de gezondheidszorg..
- Mobiliteit: de impact van onze mobiliteitsgewoonten is economisch (jobcreatie, ...), sociaal (toegankelijkheid, veiligheid, ...) en ecologisch (energie-efficiëntie, vervuiling, versnippering van het grondgebied, ...). Multimodale en gedeelde vervoersdiensten houden rekening met deze uitdagingen.
- [Huisvesting: toegang tot kwaliteitsvolle huisvesting is een essentiële stap in het proces van sociale integratie.]

4. Beleid van de federale overheidsdiensten om bij te dragen tot een duurzame ontwikkeling

4.1. Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO)

Op 1 oktober 2021 keurde de federale regering het [Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling](#) (FPDO) goed. Dit plan bevat acties om de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en de langetermijnvisie te verwezenlijken.

Dit zijn zowel richtsnoeren die van toepassing zijn op alle federale departementen als samenwerkingsacties tussen sommige ervan, teneinde een transversaal beleid te ontwikkelen dat economische, sociale en milieuaspecten omvat.

Een FPDO → 239 maatregelen

Om een efficiënt opvolgingssysteem voor het FPDO op te zetten, hebben het Federaal Planbureau en het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) een methodologie en een opvolgingstabel uitgewerkt waarin de acties in maatregelen worden opgesplitst. Zo wordt bijvoorbeeld de actie die tot doel heeft debat over de keuze van de indicatoren te openen in het FPDO als volgt geformuleerd (blz. 66):

In het kader van de regelgeving inzake de energie-efficiëntie van producten, en met name het geharmoniseerde energielabel, worden producten gepromoot die minder energie verbruiken en duurder in aanschaf zijn, maar waarvan de jaarlijkse kosten (bijv. elektriciteit en water) over het algemeen lager zijn. Het doel is de keuze van de consument te vergemakkelijken door hem te informeren over de gemiddelde totale jaarlijkse kosten van het gebruik van energie-intensieve producten en hem zo aan te moedigen om «duurzamere» aankoopkeuzes te maken.

In de opvolgingstabel is deze actie onderverdeeld in drie maatregelen:

- Het nieuwe energielabel invoeren;
- Ervoor zorgen dat alle energieverslindende producten die op de markt worden gebracht, in een Europese databank worden geactualiseerd;
- Een voorlichtingscampagne lanceren om de consumenten te informeren over de wijzigingen in de etikettering van energieverslindende producten.

Uiteindelijk resulteerde deze oefening voor alle acties in een lijst van 239 maatregelen waartoe de federale overheidsdiensten zich hebben verbonden.

Het FPDO en de SDG's

Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling bevat twee grote delen:

- De richtsnoeren enerzijds. Het betreft de acties die alle federale overheidsdiensten en programmatorische overheidsdiensten moeten uitvoeren. Er werden drie thema's geselecteerd:
 1. De uitvoering van de SDG's versnellen;
 2. De coherentie van het beleid verzekeren;
 3. De voorbeeldfunctie van de Staat versterken.

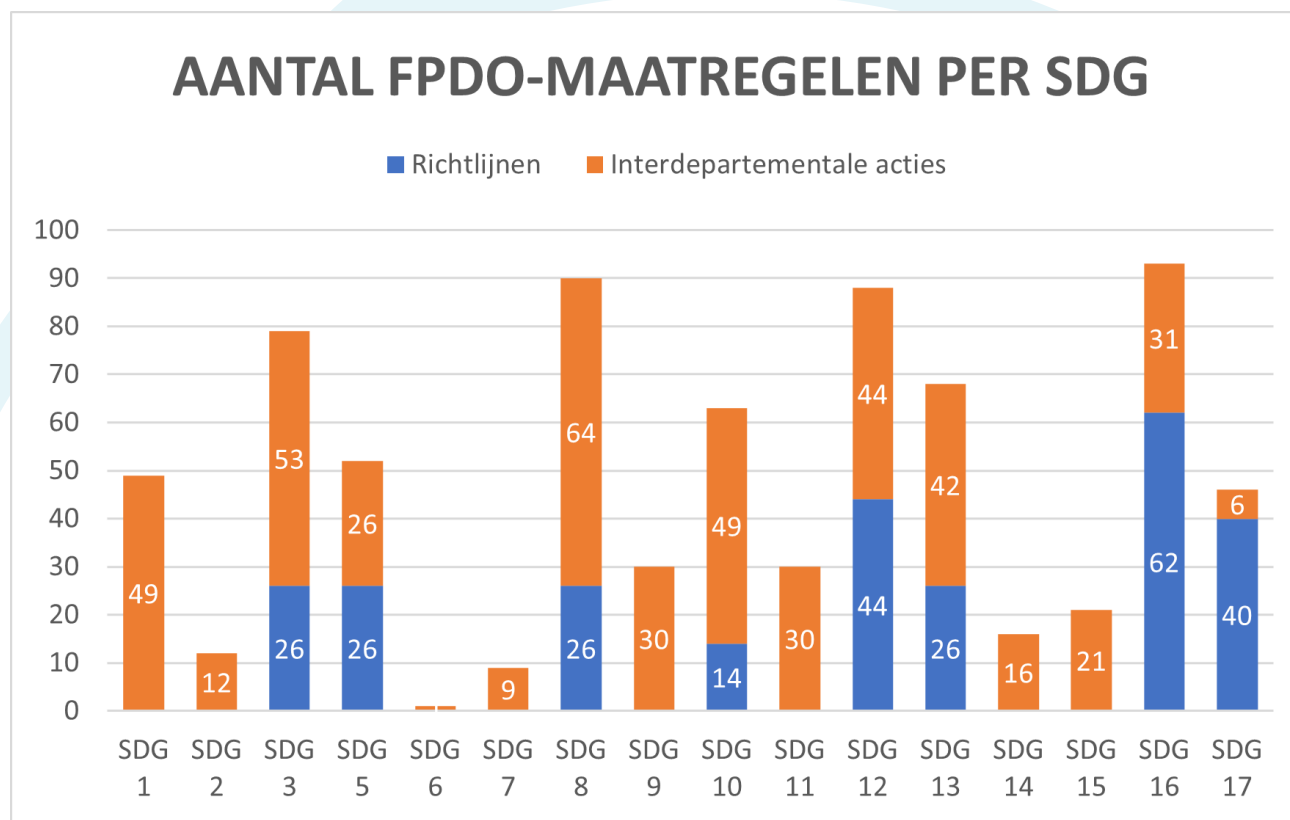
In de opvolgingstabel zijn de richtsnoeren uitgesplitst in 77 maatregelen.

- De interdepartementale acties anderzijds. Deze zullen worden uitgevoerd via samenwerking tussen federale overheidsdiensten en soms andere federale instellingen. Tijdens het ontwikkelingsproces van het FPDO konden dankzij de dialoog met de stakeholders en de burgerraadpleging zes thema's geselecteerd worden die de koepel vormen voor transversale acties:
 1. niemand achterlaten;
 2. versterken van de veerkracht tegen risico's;
 3. hervormen van de Belgische economie;
 4. veranderen van mobiliteitsmodel;
 5. financiering;
 6. internationaal.

In de opvolgingstabel zijn de interdepartementale acties onderverdeeld in 162 maatregelen.

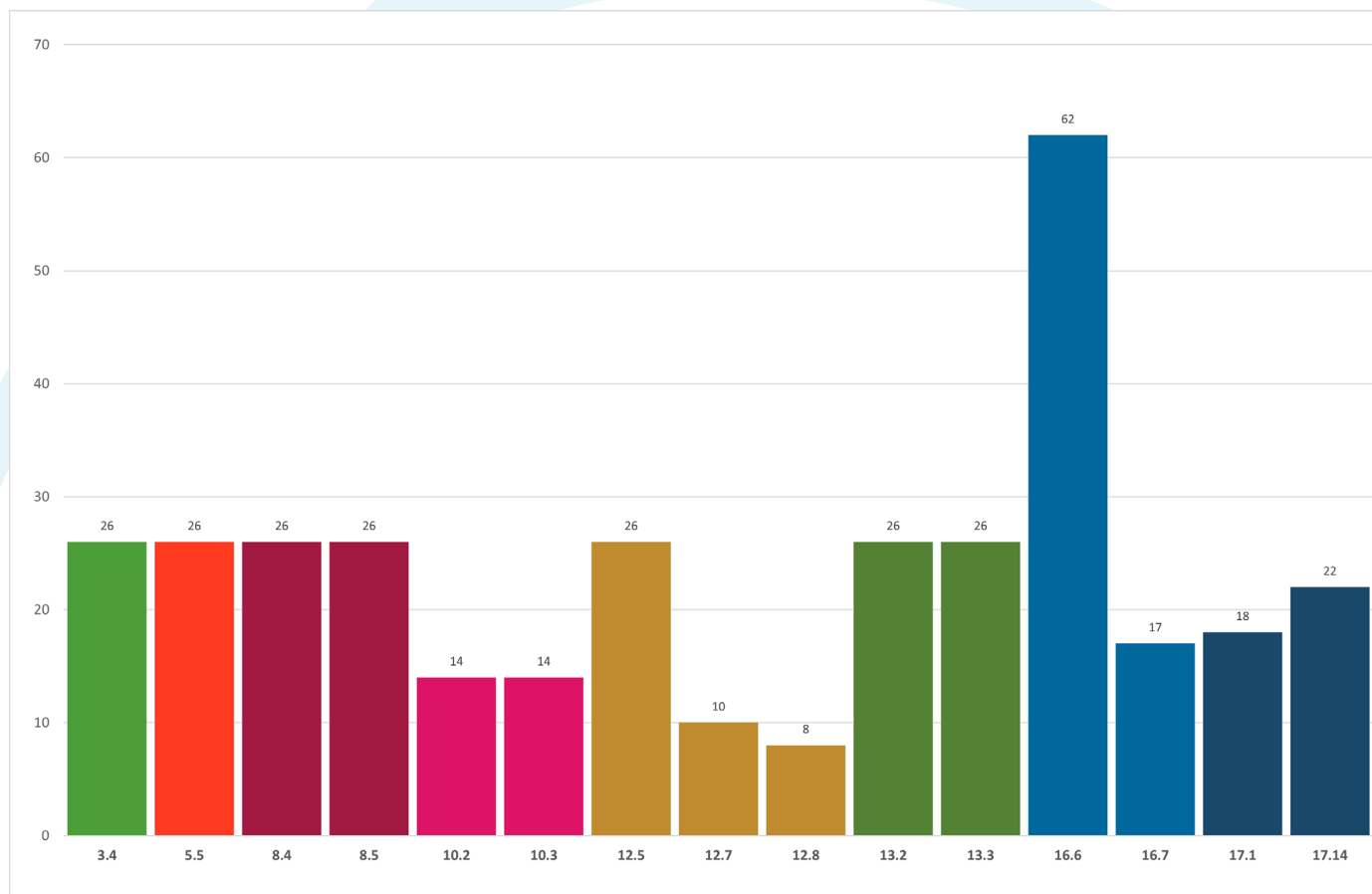
De onderstaande grafiek geeft een **kwantitatief** overzicht van het aantal maatregelen (richtsnoeren + interdepartementale acties) van het FPDO per SDG, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen.

Bron: www.duurzameontwikkeling.be

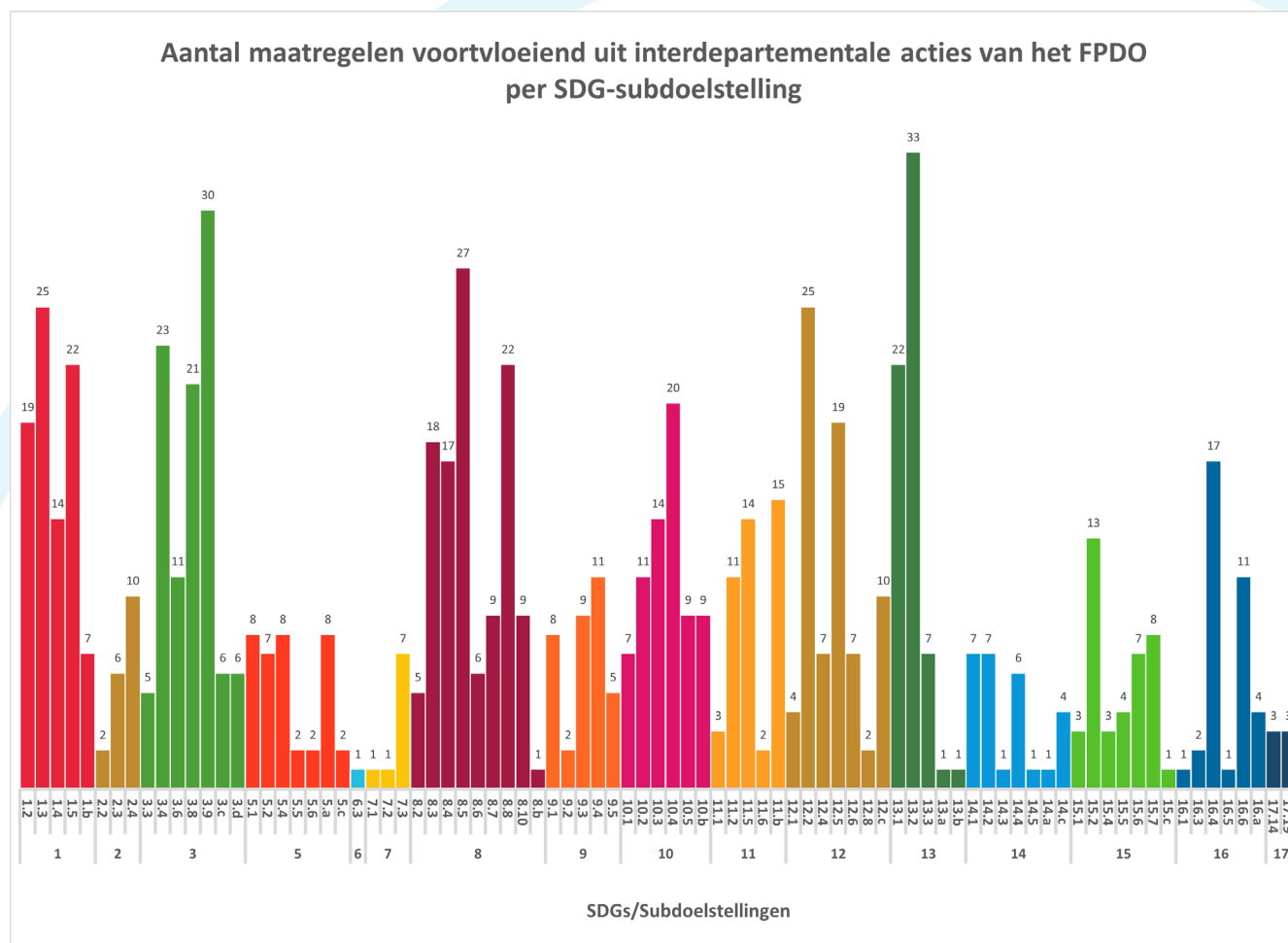
De twee onderstaande grafieken bieden een **kwantitatief** overzicht van de bijdrage van de FPDO-maatregelen aan de SDG-doelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere doelstellingen tegelijk bijdragen.

Aantal maatregelen volgens de richtlijnen van het FPDO per SDG subdoelstelling

Bron: www.duurzameontwikkeling.be

Aantal maatregelen voortvloeiend uit interdepartementale acties van het FPDO per SGG-subdoelstelling

Bron: www.duurzameontwikkeling.be

Stand van zaken van de uitvoering van het FPDO in 2024

1. Strategische aanpak van de federale overheidsdiensten in termen van integratie en implementatie van het FPDO

- **FOD Kanselarij van de Eerste minister:**

De strategie van de Kanselarij steunt op negen uitdagingen die een maatschappelijke, ecologische, economische en ethische impact hebben. Veel van deze uitdagingen houden intrinsiek verband met duurzame ontwikkeling (zie pagina 5): https://chancellerie.belgium.be/sites/default/files/strategisch_plan_2022-2024.def.pdf.

- **FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking:**

De FOD Buitenlandse Zaken volgt een uitgebreide strategische benadering voor de integratie en uitvoering van het federale plan voor duurzame ontwikkeling, zoals beschreven in het Strategisch Plan 2021-2024. Dit plan richt zich op twee hoofddoelen: het bevorderen van een rechtvaardige, veilige en duurzame wereld, en het optimaliseren van de organisatiestructuur, werkprocessen en hulpmiddelen voor efficiëntie, effectiviteit en duurzaamheid. In het actieplan DO 2024 is elke actie gelinkt aan maatregelen in het FPDO en de SDG's. Duurzame ontwikkeling wordt ook expliciet genoemd als de leidraad voor het buitenlandse beleid in de beleidsnota van Minister Lahbib, waarin concrete doelen worden gesteld, zoals het behalen van verschillende SDGs. Minister Gennez verwijst in haar beleidsnota naar de SDG Top en naar de noodzaak voor bijkomende middelen en hervormingen.

SDG's worden dan ook vooral gebruikt om de richting aan te geven en bieden een aantal principes die geïntegreerd worden in alle Belgische projecten en programma's in de partnerlanden: dit engagement is ook opgenomen in de Nationale Veiligheidsstrategie. (...)

Doelstellingen duurzame ontwikkeling werden ook opgenomen in het door het Directiecomité in december 2024 goedgekeurde Strategisch Kader (CSK-Cadre stratégique/Strategisch Kader). Dit interne document zal de basis vormen voor de dialoog met de nieuwe Minister met het oog op de opmaak van een nieuw Strategisch Plan voor de volgende legislatuur. Het zal sturend werken, zowel voor de inbreng in de politieke beleidsnota's als bij de uitwerking van operationele doelstellingen voor de komende jaren.

- **FOD Binnenlandse Zaken:**

Wat de rapportering betreft, worden de acties van het FPDO één keer per jaar opgevolgd door de DDO-correspondent, tijdens de jaarlijkse verslaggeving. In 2024 werden alle federale plannen echter gegroepeerd binnen de (beleids-)cel Corporate IBZ, rechtstreeks onder leiding van de voorzitter van het Directiecomité, teneinde deze plannen te centraliseren.

- **FOD Mobiliteit en Vervoer:**

Het FPDO heeft een prominente plaats in onze FOD omdat het alle thema's van de andere federale plannen behandelt. Het versterkt dan ook de transversale "duurzaamheidssamenwerking" die in onze FOD al verschillende jaren bestaat.

- **FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg:**

De FOD Werkgelegenheid heeft het vorige Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling FPDO mee uitgewerkt, dat door de regering werd aangenomen in oktober 2021, zoals de wet duurzame ontwikkeling (art.6) bepaalt. Dit federaal plan wordt volledig en regelmatig geanalyseerd bij de Diensten van de voorzitter, op basis van een monitoringdocument dat wordt opgesteld en voorgelegd door het FIDO.

Dit document maakt het enerzijds mogelijk om de administraties van de FOD Werkgelegenheid te bepalen die bevoegd zijn voor elke maatregel opgenomen in het FPDO en anderzijds de FOD/POD en organisaties waarmee de FOD Werkgelegenheid kan samenwerken om deze maatregelen ten uitvoer te leggen.

Deze monitoring maakt het mogelijk om een stand van zaken op te maken van datgene wat al werd verwezenlijkt en vooral om de maatregelen te bepalen waaraan de experts mogen werken in de komende maanden. Concreet wordt voor de opvolging en de staat van voortgang van de maatregelen gezorgd door de experts van de FOD Werkgelegenheid, begeleid door de kwaliteitscoördinatoren, en vervolgens gevalideerd door elke directeur-generaal die bevoegd is voor de maatregel. Momenteel zijn de acties van het FPDO waartoe de FOD bijdraagt niet opgenomen in zijn strategisch en operationeel plan. Nochtans werd vastgesteld dat deze acties behoren tot het duurzaam ontwikkelingsbeleid van de FOD Werkgelegenheid.

- **FOD Sociale Zekerheid:**

De Cel DO monitort het FPDO aan de hand van de volgende werkmethode: er is een samenvattend Excel-bestand opgesteld met de richtlijnen en interdepartementale acties voor onze FOD. De rapportage gebeurt op het einde van het jaar, maar het monitoringbestand is het hele jaar door vrij toegankelijk.

Dit intern Excel-bestand (toegankelijk voor iedereen en beheerd door de DO-coördinator) werd gecreëerd om de opvolging te vereenvoudigen (voor de deskundigen in onze FOD, maar ook voor de Cel DO tijdens de opvolging voor de ICDO) en om gemakkelijker te kunnen communiceren met de verantwoordelijken voor de acties van dit plan.

De rapportage voor 2023 werd in april 2024 aan het Directiecomité voorgelegd om de impact van het FPDO op de FOD te belichten, de balans op te maken en aan te geven welke problemen zich hebben voorgedaan en hoe ze kunnen worden opgelost. Het is ook de bedoeling de acties van het FPDO te integreren in de verschillende operationele plannen en de nodige verbanden te leggen met de andere thematische plannen. Met het oog op een nuttige en doeltreffende rapportering wordt de ontwikkeling van een gemeenschappelijk rapporteringsdossier voor de andere plannen overwogen (denkoefening wordt in 2025 opnieuw gelanceerd).

- **FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen, Leefmilieu:**

De FOD zet zich in voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling. Dit houdt onder meer het volgende in (...):

- *De monitoring van en reporting over de acties uit het FPDO en de acties ten voordele van de SDG's, met name via het DDO-netwerk en het netwerk 'One World, One Health'. De strategisch adviseur DO werkt rechtstreeks samen met de Strategisch adviseurs uit de verschillende DG's en maakt deel uit van het team van de persoon die verantwoordelijk is voor de Strategie voor de FOD (...);*
- *In zijn ontwerp van strategisch plan 2022-2024 verbindt onze FOD zich ertoe om in het kader van zijn bevoegdheden en middelen deel te nemen aan de redactie en/of uitvoering van de andere federale/nationale plannen. Om deze taak uit te voeren, zorgen we ervoor dat er steeds meer linken worden gelegd tussen de plannen en onder meer met het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. De FOD bevestigt zijn wil om proactief deel te nemen aan een transversaal beleid inzake duurzame ontwikkeling, meer bepaald via de uitvoering van de maatregelen uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling die worden toevertrouwd aan de FOD en via de verwezenlijking van de doelstellingen van de Langetermijnvisie en de SDG's in het kader van zijn opdrachten en activiteiten. Dit ontwerp van Strategisch plan omvat ook een communicatieplan en de maatregelen op het vlak van het duurzame beheer van de dienst. In de loop van 2024 is gestart met de uitwerking van een nieuw strategisch plan.*

- **FOD Justitie:**

Het strategisch plan en in haar verlengde het operationeel plan van de FOD Justitie bevat beleidsdoelstellingen (projecten) in het kader van onze strategische doelstellingen.

Projecten die een SDG doelstelling verwezenlijken als projecten die opgenomen dienen te worden in het Actieplan voor duurzame ontwikkeling worden in een opvolgingstool opgenomen in het operationeel plan en verwezenlijkt binnen de organisatie.

De project opvolgingstool (Project Follow-up Center) zal ter beschikking gesteld worden voor alle projectleiders en de dienst DDO in aanloop van 2024/2025 om de strategische stroomlijning tussen beide diensten te versterken.

- **FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie:**

De implementatie van de acties van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) wordt opgevolgd bij de FOD Economie en gecoördineerd door de cel DO.

De FOD Economie hanteert een geïntegreerde aanpak voor de uitvoering van het FPDO. De bijdragen aan het FPDO worden duidelijk geïdentificeerd als onderdeel van het beleid voor duurzame ontwikkeling en kaderen in een coherente strategische visie. De acties van dat plan zijn opgenomen in het Actieplan Duurzame Ontwikkeling van de FOD Economie, waardoor ze zijn afgestemd op de operationele doelstellingen.

- **Ministerie van Defensie:**

Defensie speelt een actieve rol in het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO) door bij te dragen aan diverse acties. Het FPDO en de opvolging van deze acties zijn verankerd in het Bedrijfsplan van Defensie 2023–2026. Deze aanpak zorgt ervoor dat Defensie, met inachtneming van haar specifieke kenmerken, doeltreffend bijdraagt aan de realisatie van het FPDO. De coördinator Duurzame Ontwikkeling staat in voor de coördinatie en de opvolging van de betreffende initiatieven.

- **POD Maatschappelijke Integratie:**

De acties van het FPDO waar de POD aan bijdraagt, zijn niet opgenomen in zijn strategisch of operationeel plan. De opvolging van deze acties wordt verzekerd door de coördinator DO, in samenwerking met de deskundigen van de POD die betrokken worden bij de uitvoering ervan. Deze opvolging wordt voorgesteld aan het Directiecomité voor goedkeuring en nadien volgt een jaarlijkse opvolging met behulp van een tabel die wordt opgesteld door het FIDO.

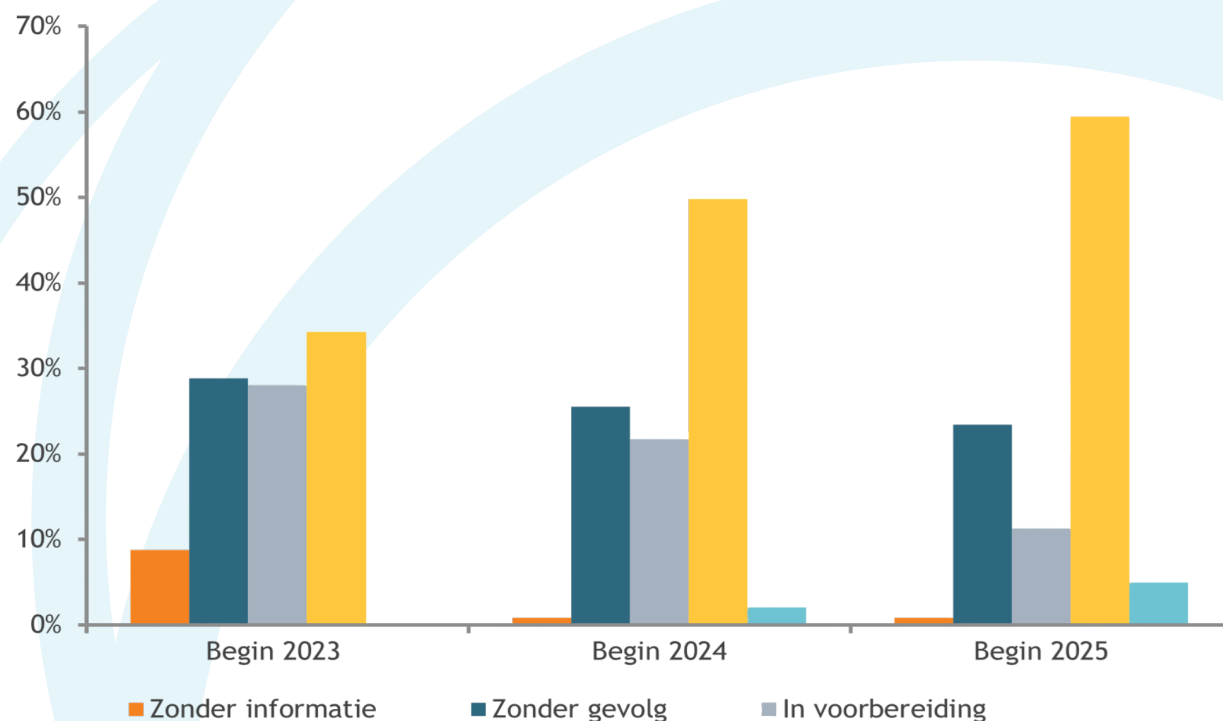
De POD Maatschappelijke Integratie heeft ook zijn themaplan: het federaal plan armoedebestrijding. Het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO) en het Federaal Plan Armoedebestrijding (FPA) hebben vergelijkbare tijdschema's. Het eerste wordt gecoördineerd door het FIDO, het tweede door POD MI. Ze bestaan beiden uit interdepartementale acties. De opvolging en de coördinatie van elk van deze acties gebeurt telkens door de administratie die aan de basis ligt van het opstellen ervan.

De overeenkomst van de tijdsaders - en, in ruime mate, van de methodes - en het feit dat de acties van de FPDO die afhangen van de POD en de acties van het FPA, opgevolgd door de dienst SCUBA bevorderen in grote mate de inhoudelijke uitwisselingen tussen de twee plannen.

2. Algemeen overzicht van de implementatie van het FPDO

Zoals bepaald in het FPDO komt de uitvoering van de maatregelen in het jaarverslag van de ICDO aan bod. De 239 maatregelen van het FPDO zijn toegewezen aan een of meer instanties die verantwoordelijk zijn voor de opvolging ervan. Ze stellen een jaarlijks verslag op in de databank van de ICDO. In het kader van zijn beleidsevaluatieopdracht analyseert het FPB de gegevens en verwerkt deze in februari en maart van het jaar erop.

39 maanden na de goedkeuring van het FPDO door de regering volgt hieronder een algemeen overzicht van het uitvoeringsstadium van de maatregelen van het plan.

Bron: Federaal Planbureau – Februari 2025

De verschillende uitvoeringsstadia zijn als volgt bepaald:

- **Voorbereiding:** concrete uitwerking van de maatregel. Die fase loopt in theorie tot het moment waarop de doelen en instrumenten zijn gekozen en klaar om uitgevoerd te worden.
- **Uitvoering:** formulering, goedkeuring en afkondiging van de maatregelen, gevolgd door hun implementatie.
- **Monitoring:** verzameling van gegevens over de uitvoering van een individuele maatregel van het Plan, wat eventueel tot bijstellingen kan leiden en, in voorkomend geval, tot een wetenschappelijke evaluatie met als doel het beleid oriënteren door advies uit te brengen over het opzet en de opvolging ervan.
- **Zonder gevolg:** categorie van maatregelen waarvoor er nog geen enkel voor derden merkbaar initiatief voor de uitvoering werd genomen.
- **Achterhaald:** categorie van maatregelen die door nieuwe beslissingen achterhaald zijn (door regionalisering of door maatregelen op andere beleidsniveaus).
- **Zonder informatie:** categorie van maatregelen waarover geen informatie beschikbaar is.

In februari 2025 voerde het Federaal Planbureau een diepgaandere analyse uit van de uitvoering van het FPDO 2021-2026. Uit deze analyse blijkt dat 59 % van de maatregelen in uitvoering, 11 % in voorbereiding, 5 % in monitoring, 23 % zonder gevolg gebleven en minder dan 1 % zonder informatie is.

Het rapport van het Federaal Planbureau, getiteld “[De SDGs tegen 2030 te realiseren: De tijd dringt](#)”(juni 2024), presenteert acht casestudies die samen 46 maatregelen behandelen.

Zie ook de rubriek over het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling op de FIDO-website www.duurzameontwikkeling.be.

4.2. SDG's as compass

De opzet van een nieuw federaal plan voor duurzame ontwikkeling, dat op 1 oktober 2021 door de ministerraad is goedgekeurd, heeft de wens nieuw leven ingeblazen om vanaf 2022 een gezamenlijke aanpak en dus meer transversale acties te volgen om de verbintenissen die het plan bevat, te verwezenlijken.

Dat plan vormt nu de belangrijkste basis voor de bijdrage van de federale overheidsdiensten aan de uitvoering van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en aan de verwezenlijking van de 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's of Sustainable Development Goals). Buiten het kader van het FDDO blijven de FOD's en de POD's echter individueel en binnen hun bevoegdheden andere projecten uitvoeren die voldoen aan de SDG's.

Hierbij halen we enkele acties of maatregelen aan uit de activiteitenverslagen van de Cellen Duurzame Ontwikkeling. Deze activiteitenverslagen zijn in hun volledige versie verzameld in een document dat als bijlage bij het ICDO-jaarverslag is gevoegd:

- FOD Kanselarij van de Eerste minister:

Permanente informatie over de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen werd het grootste deel van het jaar duidelijk beschikbaar gesteld op de onthaalpagina van de federale portaalsite Belgium.be, met een link naar de site “sdgs.be”.

- FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking:

De voorzitter van de FOD Buitenlandse Zaken heeft (...) het Charter voor een Duurzame Federale Administratie ondertekend. Dit charter markeert een belangrijke stap richting een duurzamere overheid en is gebaseerd op drie pijlers: milieu (Environment), maatschappij (Social) en bestuur (Governance).

- FOD Binnenlandse Zaken:

De FOD Binnenlandse Zaken heeft in 2023 actief deelgenomen aan de uitwerking van het charter voor een duurzame federale overheid en heeft dit charter in maart 2024 ondertekend. Na deze ondertekening werd in 2024 een materialiteitsanalyse uitgevoerd, ondersteund door BOSA en KPMG. Dit is beleidsmatig werk waardoor we een beter inzicht kunnen krijgen in de SDG's en de visie van onze FOD inzake duurzame ontwikkeling. Naar aanleiding van dit werk is onze FOD begonnen met het analyseren en het verspreiden van de maatregelen waarop hij invloed kan uitoefenen en waarbij hij betrokken kan raken op korte, middellange en lange termijn. Dit werk is nog maar net begonnen.

- FOD Mobiliteit en Vervoer:

Beliris voert dagelijks bouw-, renovatie- en restauratieprojecten uit in verschillende domeinen: mobiliteit, sociale huisvesting, groene ruimten, wijkvernieuwing, cultuur, erfgoed, sport, ...(...)

Om specifieke hulp met betrekking tot circulariteit te bieden aan opdrachtnemers, studiebureaus en aannemers, wordt er momenteel een raamovereenkomst opgesteld. Begin november 2024 heeft men 7 offertes ontvangen en deze zullen door de duurzaamheidscoördinatrice worden geanalyseerd. (...)

Drie projecten genieten BPO-begeleiding (ondersteuning bij openbaar projectbeheer) aangeboden door Leefmilieu Brussel in het kader van de integratie van circulariteit in overheidsopdrachten. Ze hebben betrekking op de inventaris voor hergebruik en omkeerbaarheid.

- FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg:

Maatregel in het kader van de SDG 3: iedereen de mogelijkheid bieden in goede gezondheid te leven en het welzijn van iedereen bevorderen op eender welke leeftijd. [KB van 1 oktober 2023](#) houdende uitvoering van artikel 147, § 4 en § 5, van de programmawet van [27 december 2021 betreffende de responsabiliseringsbijdrage](#) (BS van 23/10/2023).

Een trimestriële responsabiliseringsbijdrage is verschuldigd door de werkgevers die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités die een bovenmaatse instroom van werknemers in invaliditeit hebben. De werkgevers van de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de maatwerkbedrijven worden vrijgesteld van deze bijdrage om de werkgevers niet te ontmoedigen om kwetsbare personen in dienst te nemen. De RSZ informeert jaarlijks de bevoegde paritaire comités en paritaire subcomités waaronder de werkgevers ressorteren die de bijdrage hebben betaald, over de beschikbare opbrengst van deze bijdrage. Als een ontvankelijke aanvraag tot storting van de beschikbare opbrengst van de bijdrage werd gedaan door het fonds voor bestaanszekerheid binnen 3 jaar na de informatie meegedeeld door de RSZ of als de voorwaarden en verplichtingen die uit voormelde wet en koninklijk besluit voortvloeien zijn nageleefd, zal de opbrengst van de bijdrage worden gestort de fondsen voor bestaanszekerheid (FBZ). In het tegenovergestelde geval wordt de opbrengst van de bijdrage gestort aan de Algemene Directie Humanisering van de arbeid van de FOD WASO. In ieder geval is de opbrengst uitsluitend bestemd voor preventieve maatregelen inzake gezondheid en veiligheid op het werk en/of maatregelen inzake duurzame herinschakeling van langdurig zieken. Deze maatregel was voor het eerst van toepassing in 2024.

- FOD Sociale Zekerheid:

In 2024 zette de FOD Sociale Zekerheid het project “PRETS: PROtections Et risques sociaux-écologiques en TransitionS” op met een consortium van universiteiten onder leiding van professor Pascale Vielle, bestaande uit de Université Catholique de Louvain, de Université Libre de Bruxelles en professor Eloi Laurent van Sciences Po Paris. Dit project belicht de sociaalecologische risico's waar de

sociale bescherming tegenaan kijkt en het beleid dat nodig is om op aan deze risico's het hoofd te bieden. In het kader van dit project organiseerde onze FOD op 26 november 2024 een seminar getiteld "A Climate-Proofed Social Protection: How to face social-ecological risks?". Het doel van dit evenement was om nationale, Europese (Europese Commissie, Europees Economisch en Sociaal Comité) en internationale (IAO, ISSA) experts samen te brengen om te debatteren over de sociaalecologische risico's die gepaard gaan met klimaatschokken en beleid voor milieutransitie, en om oplossingen te verkennen voor overheidsbeleid om deze sociaalecologische risico's te verminderen en de veerkracht van onze socialebeschermingsstelsels te waarborgen. Het PRETS-project zal begin 2025 worden afgesloten met de publicatie van een studie door het consortium van academici over de kwesties die tijdens het seminar aan bod kwamen.

=> Link met onder meer SDG's 1, 3, 8, 10, 13, 17.

- FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen, Leefmilieu:

De wet van 26.3.2024 voert op een aantal publiek toegankelijke plaatsen nieuwe rookverboden in: op plaatsen in open lucht (bv. sport- en speelterreinen) en aan de ingang en uitgang van bepaalde publiek toegankelijke plaatsen (bv. ziekenhuizen en scholen). Daarnaast wordt met de wetswijziging het rookverbod in het openbaar vervoer uitgebreid naar al het professioneel personenvervoer en wordt er een toegangsverbod voor minderjarigen in rookkamers in de horeca ingevoerd (SDG's 3.4 en 3.9a).

- FOD Justitie:

De transgenderwet, een risicotaxatie-instrument, de uitbreiding van de lijst met discriminatiegronden, het nieuw seksueel strafrecht, de Zorgcentra na Seksueel Geweld, de aanpak van intrafamiliaal geweld met onder meer de wet ter preventie en bestrijding van feminicide en gendergerelateerde doding, het mobiel stalkingalarm, de strafverzwaring bij intrafamiliaal geweld en de zelfhulpguides voor transgenders in de gevangenissen kaderen in de uitvoering van SDG 5: "Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes".

- FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie:

De FOD Economie zette de uitvoering voort van [verordening 2024/1252](#) inzake kritieke grondstoffen (Critical Raw Materials Act - CRMA), die van kracht werd op 23 mei 2024. Die verordening garandeert een veilige, gediversifieerde, betaalbare en duurzame bevoorrading van kritieke grondstoffen.

Het versterken van de waardeketens van kritieke grondstoffen is essentieel voor het succes van de duale overgang en om te voldoen aan de behoeften van strategische sectoren, alsook om de goede werking van de interne markt, het concurrentievermogen,

de veerkracht van de industrie en de strategische autonomie van de EU in een onzekere geopolitieke omgeving te waarborgen. Hoofdstuk 5 van de verordening bevat maatregelen met betrekking tot circulariteit, certificering en ecologische voetafdruk. Op die activiteiten wordt toezicht gehouden door de subgroep Circulariteit, een van de zes subgroepen die zich bezighouden met de uitvoering van de CRMA. Die subgroep, voorgezeten door de [Openbare Afvalstoffenmaatschappij](#) (OVAM) en het Brussels Gewest, met vertegenwoordiging van de FOD Economie, bereidt de vergaderingen op Europees niveau voor (waaraan de voorzitters van de subgroepen deelnemen).

- Ministerie van Defensie:

Naast haar betrokkenheid bij het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling levert het Ministerie van Defensie ook bijdragen aan het verwezenlijken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's), voor zover dit past binnen de missie en operationele doelstellingen. In 2024 lag de voornaamste bijdrage bij SDG 16: Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten. Enkele voorbeelden hiervan zijn de operatie Aspides in de Rode Zee, gericht op het beveiligen van handelsroutes, en de opleiding van meer dan 3.300 Oekraïense militairen, onder wie F-16-piloten en ontmijningspecialisten. Daarnaast zorgde Defensie voor de levering van essentiële goederen aan Gaza. Deze humanitaire actie droeg bij aan SDG 1: Geen armoede en SDG 2: Geen honger, en benadrukte hoe de unieke capaciteiten van Defensie kunnen worden ingezet in extreme omstandigheden waarin Ngo's hun gebruikelijke taken niet kunnen uitvoeren.

- POD Maatschappelijke Integratie:

De Dienst Digilab wil de digitale kloof dichten. Het draagt bij aan SDG's 1.4, 4.3, 4.4, 4.5, 5.b, 5.c, 10.2. Sinds 2022 heeft de POD MI, dankzij de middelen van het Europees Herstelplan, zich duurzaam verbonden in de bestrijding van de digitale kloof met de invoering van de dienst Digilab (Laboratory for Digital Inclusion), een dienst van 8 personen die de begeleiding verzekeren van 80 projecten rond digitale inclusie voor kwetsbare personen. Deze projecten worden ondersteund door OCMW's of vzw's, die volgens de regels geselecteerd werden via projectoproepen. Zij hebben tot doel de digitale inclusie van kwetsbare personen te bevorderen, ongelijkheden in verband met digitale vaardigheden of het gebruik van essentiële digitale diensten te elimineren en de digitale diensten meer toegankelijk te maken voor iedereen. Dankzij deze projecten hebben 11 069 personen tijdens de eerste zes maanden van 2024 gepersonaliseerde digitale hulp ontvangen en/of hebben zij kunnen deelnemen aan verschillende activiteiten en opleidingen, die hun digitale autonomie versterken in een maatschappij die voortdurend evolueert. Er werd bijzondere aandacht besteed aan de digitale inclusie van vrouwen in de selectie van de projecten, in overeenstemming van de Europese strategie "Women in Digital".

5. Lijst met Afkortingen

CERAC	Centrum voor Risicoanalyse van Klimaatverandering
DO	Duurzame Ontwikkeling
DOD	Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
ESDN	European Sustainable Development Network
EUVR	European Union Voluntary Review
FIDO	Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling
FOD	Federale Overheidsdienst
FPB	Federaal Planbureau
FPDO	Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling
GICLG	Interministeriële Conferentie Leefmilieu-Gezondheid
GPP	Green Public Procurement
HLFP	High-Level Political Forum
ICDO	Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling
IMCDO	Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling
KB	Koninklijk Besluit
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
LTV	Langetermijnvisie inzake Duurzame Ontwikkeling

MVI	Maatschappelijk Verantwoord Investeren
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NAP	Nationaal Actieplan
NAPED	Nationaal actieplan voor hormoonverstoorders
NBA	National Baseline Assessment
NEHAP	National Environment-Health Action Plan
NVR	National Voluntary Review
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OFO	Opleidingsinstituut van het Federale Overheid
PCSD	Policy Coherence for Sustainable Development
POD	Programmatorische Overheidsdienst
SDG	Sustainable Development Goals
SDSN	Sustainable Development Solutions Network
UNGP	United Nations Guiding Principles
WP CO-DEV-PI	Working Party on Development Cooperation and International Partnerships
WP CONUN	United Nations Working Party
WPIEI	Working Party on International Environment Issues
WG	Werkgroep

Colofon

Publicatie : ICDO-Activiteitenverslag 2024

**Verantwoordelijke uitgever: Dieter Vander Beke,
Voorzitter van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling
(ICDO)**

Publicatie maart 2025

**Het secretariaat van de ICDO wordt verzorgd door het Federaal Instituut voor
Duurzame Ontwikkeling (FIDO), Hertogstraat 4, 1000 Brussel.**

Tel: 02/501.04.62

Wettelijk depotnummer: D/2025/11945/2